

Танащук А. В.

Державний торговельно-економічний університет

Науковий керівник: Сонюк О. В.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу

Державний торговельно-економічний університет

м.Київ

ЗАГРОЗИ У СФЕРІ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ШЛЯХИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Для більшості розвинених країн (США, Канада, Японія), та тих, котрі розвиваються (Бразилія, Мексика), біржова діяльність – є одним з головних факторів, який впливає на фінансову стабільність і в результаті на економіку держави в цілому. На даний час сфера біржової діяльності в Україні переживає доволі складні часи, які спричинені як зовнішніми, так і внутрішніми дестабілізуючими чинниками.

Біржи посідають значне місце в системі ринкової інфраструктури, оскільки є основними елементами фінансових активів, центрів торгівлі, вони установлюють ціни на фінансові та інші угоди, є гарантами, посередниками між двома сторонами, коли ті, заключаю договори. За результатами біржових торгів рахуються показники динаміки курсових цін, індексів активності, ринкової капіталізації та ринкової вартості підприємств. Біржова діяльність є важливою складовою таких ринків, як валютний, товарний, фондовий, ринок облігацій. І саме на ці ринки мають великий вплив дестабілізуючі фактори.

Один з головних факторів, який сповільнює розвиток біржової діяльності – це недосконала законодавчо-нормативна база, яка регулює торги на біржах. А саме, через відсутність чітких умов для їхнього функціонування, недоброчесні організації, компанії, можуть використовувати біржу, як платформу для вирішення непрозорих завдань та чисельних маніпуляцій з фінансами, ресурсами та документами. З іншого боку, через недосконалість законів, важче контролювати кількість та діяльність, власне бірж. Оскільки в Україні існує понад 600 бірж різного спрямування [5, с. 5].

Усунення даної проблеми можна досягти шляхом прийняття законів для урегулювання роботи біржової діяльності. Зараз в Україні діє нова редакція закону “Про товарну біржу” 2021 року, відповідно до якої розмір початкового капіталу біржі повинен бути щонайменше 20 млн грн, а також біржа для здійснення своєї діяльності повинна одержати ліцензію НКЦПФР[1, с. 6]. Дана редакція дозволила суттєво зменшити кількість бірж, які ведуть свою діяльність без ліцензії та займаються чорними справами.

Ще однією перешкодою для розвитку біржової діяльності є низький рівень ліквідності біржових операцій на товарних біржах. Існує декілька факторів, які погіршують ліквідність, а саме: недостатня зацікавленість учасників ринку у тих чи інших товарах, чи послугах. Також, на даний час в Україні не має достатньої кількості привабливих проектів та підприємств, які б користувалися попитом на

біржах. Низьким є рівень конкуренції на біржах, що у свою чергу, зменшує зацікавленість покупців та інвесторів.[2, с. 4]

Для вирішення проблеми ліквідності, на мою думку, потрібно стимулювати учасників ринку, зацікавити привабливими компаніями, у які захочеться вкладати кошти не тільки національним інвесторам, а й закордонним. Також контроль та швидка реакція на загрозу ліквідності може зменшити негативний вплив на ринок.

Важливою проблемою у сфері біржової діяльності є те, що населення України необізнане щодо принципів та взагалі сутності біржи. Це має негативний вплив, оскільки спричиняє відплив, відсутність, звичайних людей на біржах, які б, теоретично, мали змогу купувати акції національних та державних підприємств, тим самим стимулювали б економіку [4, с. 6].

Вирішенням цієї проблеми, може бути, покращення інформування населення щодо біржової діяльності, починаючи від школи, та закінчуючи пенсіонерами. Я вважаю, що культура інвестування має бути закладена у українське населення така само, як у жителів Сполучених Штатів Америки.

Ще один метод, який допоможе розвитку біржової діяльності – це створення прозорої системи статистичних даних щодо діяльності товарних бірж, за допомогою яких можна буде спостерігати тенденції розвитку цих бірж. Для цього необхідний збір наступних показників: дослідження кількості, структури, розмірів бірж, аналіз темпів зростання кількості у прямому зв'язку з обсягами укладених угод, аналіз біржового обороту, аналіз біржових цін, аналіз обсягів попиту та пропозиції на біржах з метою виявлення формально діючих бірж. Завдяки збору цих показників можна покращити діяльність товарних бірж [3, с. 10].

Сучасний етап розвитку біржової діяльності в Україні характеризується низькою ефективністю, оскільки розвитку заважають, вище перераховані чинники. Додатковими дестабілізуючими факторами є падіння платоспроможності громадян України та відсутність умов для впровадження ф'ючерсного обігу. Наразі є багато проблем у сфері біржової діяльності, які необхідно усунути для подальшого розвитку цієї сфери. Проте, варто зазначити, що зараз робляться певні кроки, такі як: зміни у законодавстві, зменшення кількості бірж, підвищення прозорості біржових угод, з метою покращення у сфері біржової діяльності.

Список використаних джерел:

1. Ольга Ніколайчук, Розвиток біржової торгівлі: сучасний стан та перспективи, 2022, <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/01/2022-312-62-02.pdf>, (дата звернення 29.09.2023).
2. Близьнюк А.Л., Становлення біржової діяльності в Україні, 2019, http://bses.in.ua/journals/2019/41_2019/17.pdf, (дата звернення 29.09.2023).
3. Сохацька О.М., Біржа і війна: історичні паралелі та Український кейс, <file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD/Downloads/963-2091-1-PB.pdf>, (дата звернення 29.09.2023)

4. Бойко Владислав, Особливості нормативно-правового забезпечення біржової торгівлі на ринку цінних паперів в Україні, <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Boyko.pdf>, (дата звернення 29.09.2023)

5. Ольга Ніколайчук, Розвиток біржової торгівлі: сучасний стан та перспективи, 2022, <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2023/01/2022-312-62-02.pdf>, (дата звернення 29.09.2023).